

Cie WB 15-09-2003
Agendapunt 6
Bijlage 1

V.V. 01-10-2003
Agendapunt 8
Bijlage 1



BEHANDELD IN DE VERGADERING VAN
Zakelijke Raad van de Vijfheerenlanden
D.O.N. 02. 09. 2003
V.V. 01.10.03

Beeld: *conferentie notulen*

in opdracht van: *Hoogheemraadschap van de Alblasserwaard
en de Vijfheerenlanden*

projectnummer: 21010110
omvang rapportage: 73 pagina's (excl. bijlagen)
projectleider: ir. B.A. den Toom
auteur(s): ir. B.A. den Toom
datum: 22 oktober 2002
status: concept ontwerp

Ingenieursbureau BCC bv

bezoekadres Prins Mauritsstraat 17
postadres Postbus 75
4140 AB Leerdam
telefoon (0345) 63 96 96
fax (0345) 63 96 66
e-mail post@ingbcc.nl
internet www.ingbcc.nl

INHOUD

| | | |
|----------|---|-----------|
| 1 | INLEIDING | 8 |
| 1.1 | Relaties met waterhuishoudingsplannen | 8 |
| 1.2 | Opbouw van dit rapport..... | 9 |
| 2 | ALGEMEEN | 10 |
| 2.1 | Gebiedsbeschrijving..... | 10 |
| 2.2 | Waterstaatkundige situatie | 10 |
| 2.2.1 | Waterbeheersing..... | 10 |
| 2.2.2 | Wateraanvoer..... | 10 |
| 2.2.3 | Waterkwaliteit..... | 10 |
| 2.3 | Maaiveldhoogte..... | 11 |
| 2.4 | Archeologie en cultuurhistorie..... | 12 |
| 2.5 | Beleid ten aanzien van peilbeheer..... | 13 |
| 2.5.1 | Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening | 13 |
| 2.5.2 | Structuurschema Groene Ruimte 2..... | 13 |
| 2.5.3 | Natuur voor mensen, mensen voor natuur..... | 14 |
| 2.5.4 | Provinciale natuurdoeltypen..... | 15 |
| 2.5.5 | Provinciaal Beleidsplan Natuur en Landschap..... | 15 |
| 2.5.6 | Provinciaal Beleidsplan Milieu en Water..... | 17 |
| 2.5.7 | Streekplan Zuid-Holland Oost..... | 17 |
| 2.5.8 | Integraal Waterbeheersplan Zuid-Holland Zuid 2..... | 18 |
| 3 | PEILBESLUITEN WAARAAN GOEDKEURING ONTHOUDEN IS | 20 |
| 3.1 | Inleiding..... | 20 |
| 3.2 | 03-02-01 Bloemendaal..... | 21 |
| 3.2.1 | Gebiedsbeschrijving..... | 21 |
| 3.2.2 | Huidig peilbeheer..... | 21 |
| 3.2.3 | Vastgestelde peilen peilbesluit 1994..... | 21 |
| 3.2.4 | Reden van onthouding van goedkeuring door GS..... | 21 |
| 3.2.5 | Uitgangspunten bij nieuw peilvoorstel..... | 21 |
| 3.2.6 | Nieuw peilvoorstel..... | 21 |
| 3.3 | 03-05-02 Bolgerijen..... | 22 |
| 3.3.1 | Gebiedsbeschrijving..... | 22 |
| 3.3.2 | Huidig peilbeheer..... | 22 |
| 3.3.3 | Vastgestelde peilen peilbesluit 1993..... | 22 |
| 3.3.4 | Reden van onthouding van goedkeuring door GS..... | 22 |
| 3.3.5 | Uitgangspunten bij nieuw peilvoorstel..... | 22 |
| 3.3.6 | Nieuw peilvoorstel..... | 22 |
| 3.4 | 03-05-03 Bolgerijen..... | 23 |
| 3.4.1 | Gebiedsbeschrijving..... | 23 |
| 3.4.2 | Huidig peilbeheer..... | 23 |
| 3.4.3 | Vastgestelde peilen peilbesluit 1993..... | 23 |
| 3.4.4 | Reden van onthouding van goedkeuring door GS..... | 23 |
| 3.4.5 | Uitgangspunten bij nieuw peilvoorstel..... | 23 |
| 3.4.6 | Nieuw peilvoorstel..... | 23 |
| 3.5 | 03-07-04 Hoog-Leerbroek..... | 24 |
| 3.5.1 | Gebiedsbeschrijving..... | 24 |
| 3.5.2 | Huidig peilbeheer..... | 24 |
| 3.5.3 | Vastgestelde peilen peilbesluit 1994..... | 24 |
| 3.5.4 | Reden van onthouding van goedkeuring door GS..... | 24 |
| 3.5.5 | Uitgangspunten bij nieuw peilvoorstel..... | 24 |
| 3.5.6 | Nieuw peilvoorstel..... | 24 |
| 3.6 | 03-07-09 Hoog-Leerbroek..... | 25 |
| 3.6.1 | Gebiedsbeschrijving..... | 25 |

| | | |
|----------|--|-----------|
| 3.6.2 | Huidig peilbeheer | 25 |
| 3.6.3 | Voorgestelde peilen | 25 |
| 3.6.4 | Reden van onthouding van goedkeuring door GS | 25 |
| 3.6.5 | Uitgangspunten bij nieuw peilvoorstel | 25 |
| 3.6.6 | Nieuw peilvoorstel | 25 |
| 3.7 | 03-08-01 Nieuw-Schaaijk | 26 |
| 3.7.1 | Gebiedsbeschrijving | 26 |
| 3.7.2 | Huidig peilbeheer | 26 |
| 3.7.3 | Vastgestelde peilen peilbesluit 1993 | 26 |
| 3.7.4 | Reden van onthouding van goedkeuring door GS | 26 |
| 3.7.5 | Uitgangspunten bij nieuw peilvoorstel | 26 |
| 3.7.6 | Nieuw peilvoorstel | 26 |
| 3.8 | 03-08-06 Hoog of Klein Oosterwijk | 27 |
| 3.8.1 | Gebiedsbeschrijving | 27 |
| 3.8.2 | Huidig peilbeheer | 27 |
| 3.8.3 | Vastgestelde peilen peilbesluit 1993 | 27 |
| 3.8.4 | Reden van onthouding van goedkeuring door GS | 27 |
| 3.8.5 | Uitgangspunten bij nieuw peilvoorstel | 27 |
| 3.8.6 | Nieuw peilvoorstel | 27 |
| 3.9 | 03-08-08 Nieuw-Schaaijk | 28 |
| 3.9.1 | Gebiedsbeschrijving | 28 |
| 3.9.2 | Huidig peilbeheer | 28 |
| 3.9.3 | Vastgestelde peilen peilbesluit 1993 | 28 |
| 3.9.4 | Reden van onthouding van goedkeuring door GS | 28 |
| 3.9.5 | Uitgangspunten bij nieuw peilvoorstel | 28 |
| 3.9.6 | Nieuw peilvoorstel | 28 |
| 4 | PEILBESLUITEN MET GRENSWIJZIGINGEN | 29 |
| 4.1 | Inleiding | 29 |
| 4.2 | 03-01-14 Lakerveld | 30 |
| 4.3 | 03-01-15 Lakerveld Hoog Noord | 30 |
| 4.4 | 03-01-16 Lakerveld Hoog Zuid | 30 |
| 4.5 | 03-01-17 Lakerveld Oost | 31 |
| 4.6 | 03-01-19 Scharperswijk Laag | 31 |
| 4.7 | 03-01-20 Lakerveld Zuid | 31 |
| 4.8 | 03-03-03 Hoef en Haag | 32 |
| 4.9 | 03-04-01 Hoge Biezen | 32 |
| 4.10 | 03-04-03 Lage Biezen Midden | 32 |
| 4.11 | 03-05-04 De Waaij | 33 |
| 4.12 | 03-05-07 Neder Zijderveld | 33 |
| 4.13 | 03-07-02 Hoogeind Hoog | 33 |
| 4.14 | 03-07-09 De Huibertlanden | 34 |
| 4.15 | 03-09-03 Weverwijk Rood | 34 |
| 4.16 | 03-09-04 Parc Merwede | 34 |
| 4.17 | 03-09-05 Bazelbrug | 35 |
| 4.18 | 03-09-06 Geer Oost | 35 |
| 4.19 | 03-09-07 Nieuwland Hoog | 35 |
| 4.20 | 03-09-08 Achterdijk Noord | 35 |
| 4.21 | 03-09-11 Prinsenhoek | 36 |
| 4.22 | 03-09-12 Spoorbrug | 36 |
| 5 | PEILINDEXERING | 37 |
| 5.1 | Inleiding | 37 |
| 5.2 | Peilindexering Vijfheerenlanden | 37 |
| 6 | VORSTBESCHERMING | 39 |
| 7 | NIEUWE PEILBESLUITEN VAN NATUURGEBIEDEN | 40 |

| | | |
|----------|---|-----------|
| 7.1 | Inleiding..... | 40 |
| 7.2 | 03-01-21 De Kuilen..... | 40 |
| 7.2.1 | Gebiedsbeschrijving..... | 40 |
| 7.2.2 | Planologische ontwikkelingen..... | 40 |
| 7.2.3 | Huidig peilbeheer..... | 41 |
| 7.2.4 | Uitgangspunten bij peilvaststelling..... | 41 |
| 7.2.5 | Inrichtingsplan..... | 41 |
| 7.2.6 | Peilvoorstel..... | 41 |
| 7.3 | 03-02-06 Viaanse Bos..... | 42 |
| 7.3.1 | Gebiedsbeschrijving..... | 42 |
| 7.3.2 | Planologische ontwikkelingen..... | 42 |
| 7.3.3 | Huidig peilbeheer..... | 42 |
| 7.3.4 | Uitgangspunten bij peilvaststelling..... | 42 |
| 7.3.5 | Inrichtingsplan..... | 43 |
| 7.3.6 | Peilvoorstel..... | 43 |
| 7.4 | 03-05-02 Sonsbrug..... | 44 |
| 7.4.1 | Gebiedsbeschrijving..... | 44 |
| 7.4.2 | Planologische ontwikkelingen..... | 44 |
| 7.4.3 | Huidig peilbeheer..... | 44 |
| 7.4.4 | Uitgangspunten bij peilvaststelling..... | 44 |
| 7.4.5 | Inrichtingsplan..... | 45 |
| 7.4.6 | Peilvoorstel..... | 45 |
| 7.5 | 03-06-08 Schaapskooi..... | 46 |
| 7.5.1 | Gebiedsbeschrijving..... | 46 |
| 7.5.2 | Planologische ontwikkelingen..... | 46 |
| 7.5.3 | Huidig peilbeheer..... | 46 |
| 7.5.4 | Uitgangspunten bij peilvaststelling..... | 46 |
| 7.5.5 | Inrichtingsplan..... | 46 |
| 7.5.6 | Peilvoorstel..... | 47 |
| 8 | NIEUWE PEILBESLUITEN VAN OVERIGE GEBIEDEN..... | 48 |
| 8.1 | Inleiding..... | 48 |
| 8.2 | 03-04-07 Jachtlust..... | 48 |
| 8.3 | 03-05-18 't Panhuijs..... | 48 |
| 8.4 | 03-05-19 Veldzicht..... | 48 |
| 8.5 | 03-06-05 Schutflaken..... | 49 |
| 8.6 | 03-06-06 Hei- en Boeicop..... | 49 |
| 8.7 | 03-06-07 Bosseheul..... | 49 |
| 8.8 | 03-07-08 De HuiBERTlanden Oost..... | 49 |
| 8.9 | 03-07-12 Mariahoeve..... | 50 |
| 8.10 | 03-09-10 Achterdijk Zuid..... | 50 |
| 8.11 | 03-09-13 Schotdeuren..... | 50 |
| 8.12 | 03-09-18 De Boezem..... | 51 |
| 8.13 | 03-10-05 Zwaansweg..... | 51 |
| 8.14 | 03-10-06 Grote Wiel..... | 51 |
| 8.15 | 03-11-01 Merwede- of Zederikkanaal..... | 52 |
| 9 | PEILBESLUITEN MET PEILWIJZIGINGEN..... | 53 |
| 9.1 | Inleiding..... | 53 |
| 9.2 | 03-00-01 Fort Everdingen..... | 53 |
| 9.3 | 03-00-02 Everdinger Waarden..... | 53 |
| 9.4 | 03-00-03 De Uiterwaarden..... | 54 |
| 9.5 | 03-00-06 Goilberdinger Waarden..... | 54 |
| 9.6 | 03-01-03 Achthoven Noord..... | 54 |
| 9.7 | 03-01-04 Achthoven West..... | 55 |
| 9.8 | 03-01-06 De Kikkert Noord..... | 55 |
| 9.9 | 03-01-07 De Kikkert Zuid..... | 56 |

| | | | |
|-----------|----------|--|-----------|
| 9.10 | 03-01-08 | Lexmond | 56 |
| 9.11 | 03-01-09 | Lexmond Dorp | 57 |
| 9.12 | 03-01-10 | De Zoom | 57 |
| 9.13 | 03-01-11 | Ganzenkamp | 57 |
| 9.14 | 03-01-12 | Heicoppersteeg | 58 |
| 9.15 | 03-01-18 | Scharperswijk Hoog | 58 |
| 9.16 | 03-03-01 | Put van Everstein | 58 |
| 9.17 | 03-04-02 | Lage Biezen | 59 |
| 9.18 | 03-04-06 | Autena Laag | 59 |
| 9.19 | 03-05-01 | Kortgerecht Hoog | 59 |
| 9.20 | 03-05-03 | Kortgerecht Laag | 60 |
| 9.21 | 03-05-05 | Bruine kade | 60 |
| 9.22 | 03-05-08 | Zijderveld Oost | 60 |
| 9.23 | 03-05-09 | Gouwenes, Everdingen en Over-Zijderveld | 61 |
| 9.24 | 03-05-10 | Hei- en Boeicopseweg | 61 |
| 9.25 | 03-05-12 | Zijderveld | 61 |
| 9.26 | 03-05-13 | Zijderveldselaan | 62 |
| 9.27 | 03-05-14 | Vierhoeven Oost | 62 |
| 9.28 | 03-05-20 | De HuiBERT | 62 |
| 9.29 | 03-06-01 | Over-Heicop | 63 |
| 9.30 | 03-06-02 | Over-Heicop Laag | 63 |
| 9.31 | 03-06-03 | Zijdekade | 63 |
| 9.32 | 03-06-04 | Neder-Heicop | 64 |
| 9.33 | 03-07-01 | Hoogeind | 64 |
| 9.34 | 03-07-05 | Middelkoop en Weverwijk | 64 |
| 9.35 | 03-07-06 | Leerbroek | 65 |
| 9.36 | 03-07-07 | Middelkoop Hoog | 65 |
| 9.37 | 03-07-10 | Strobuurt | 65 |
| 9.38 | 03-07-11 | Schutterseiland | 65 |
| 9.39 | 03-08-03 | Nieuw-Schaaijk Midden | 66 |
| 9.40 | 03-08-05 | Nieuw-Schaaijk | 66 |
| 9.41 | 03-08-09 | Leerdam | 66 |
| 9.42 | 03-09-01 | Bruinsdel | 67 |
| 9.43 | 03-09-02 | Nieuwland, Leerbroek en Quakernaak | 67 |
| 9.44 | 03-09-09 | Achterdijk | 67 |
| 9.45 | 03-09-14 | Rietveld Laag | 68 |
| 9.46 | 03-10-01 | Kedichem | 68 |
| 9.47 | 03-10-02 | Klein Oosterwijk | 68 |
| 9.48 | 03-10-03 | Lichtenbelt | 69 |
| 9.49 | 03-10-04 | Kedichem Hoog | 69 |
| 10 | | PEILBESLUITEN DIE NIET GEWIJZIGD ZIJN | 70 |
| 10.1 | 03-00-04 | Polder De Eendracht | 70 |
| 10.2 | 03-00-05 | Achthovense en Kersbergsche uiterwaarden | 70 |
| 10.3 | 03-01-01 | Lage Boezem | 70 |
| 10.4 | 03-01-02 | Hoge Boezem | 70 |
| 10.5 | 03-01-05 | Achthoven Oost | 70 |
| 10.6 | 03-01-13 | De Inlaat | 70 |
| 10.7 | 03-02-01 | Vianen | 70 |
| 10.8 | 03-02-02 | Amaliastein | 71 |
| 10.9 | 03-02-03 | Monnikenhof en Panoven | 71 |
| 10.10 | 03-02-04 | Helsdingen | 71 |
| 10.11 | 03-03-02 | De Hoge Waard | 71 |
| 10.12 | 03-04-04 | Autena Hoog | 71 |
| 10.13 | 03-04-05 | Autena Midden | 71 |
| 10.14 | 03-05-06 | Zijderveld Hoog | 71 |
| 10.15 | 03-05-15 | Vierhoeven West | 71 |

| | | |
|-------|-------------------------------------|----|
| 10.16 | 03-05-17 Bolgerijen Midden | 71 |
| 10.17 | 03-08-01 Schoonrewoerdse Wiel | 72 |
| 10.18 | 03-08-06 De Meent | 72 |
| 10.19 | 03-08-08 Oud-Schaaijk | 72 |
| 10.20 | 03-09-15 Rietveld Hoog | 72 |
| 10.21 | 03-09-16 Molen Ter Leede | 72 |
| 10.22 | 03-09-17 Stompe Molen | 72 |
| 11 | OVERZICHT | 73 |

Bijlagen:

- 1 Oude en nieuwe peilgebieden
- 2 Gegevens vigerende peilbesluiten
- 3 Gegevens nieuwe peilbesluiten
- 4 Peilenplan

Kaarten:

- 1 Overzichtskaart 1:25.000
- 2 Bodemkaart 1:25.000
- 3 Hoogtekaart 1:25.000
- 4 Droogleggingskaart 1:25.000

1 INLEIDING

Door het Hoogheemraadschap van de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden is aan Ingenieursbureau BCC opdracht gegeven voor het herzien van de peilbesluiten voor de regio Vijfheerenlanden. Als waterkwantiteitsbeheerder in de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden is het hoogheemraadschap volgens artikel 16 van de Wet op de Waterhuishouding verplicht peilbesluiten vast te stellen. Volgens de Verordening Waterbeheer Zuid-Holland dient een peilbesluit iedere tien jaar herzien te worden. Aan de besluitvorming omtrent peilbesluiten dient een voorbereidend onderzoek vooraf te gaan om de belangen van onder meer landbouw, natuur, landschap, bebouwing, recreatie en waterhuishouding af te wegen. Dit onderzoek is reeds uitgevoerd door Grontmij (1991).

Sinds kort is de gemeente Vianen bij de Provincie Utrecht gevoegd. Het peilbesluit wordt goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van de provincie, waarin het grootste deel van het gebied ligt. Voor de peilbesluiten van de Vijfheerenlanden is dit de provincie Zuid-Holland. De gebieden die binnen de grenzen van de provincie Utrecht liggen, worden wel getoetst aan de richtlijnen van die provincie.

In 1993, 1994 en 1995 zijn voor de gehele Vijfheerenlanden nieuwe peilbesluiten vastgesteld door het algemeen bestuur van het hoogheemraadschap. Van deze nieuwe peilbesluiten is aan acht peilbesluiten goedkeuring onthouden door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland. Voor de betreffende acht peilgebieden wordt in deze notitie een nieuw peilvoorstel gedaan. Naast deze acht peilbesluiten zijn er voor vier natuurgebieden afzonderlijke peilbesluiten opgesteld. Tevens zijn er enkele nieuwe peilgebieden bijgekomen. Tenslotte is van belang dat sinds de vaststelling van de peilbesluiten in 1993, 1994 en 1995, toen indicatieve peilgebiedsgrenzen op kaart aangegeven waren, peilgebieden zijn samengevoegd, niet gerealiseerd zijn en de ligging van de peilgrenzen duidelijk werd. De definitieve peilgebiedsgrenzen zijn nu op kaart 3 weergegeven.

Voor nagenoeg alle peilen geldt dat deze zijn afgestemd op het in praktijk gevoerde peilbeheer.

Het aantal peilgebieden en de vast te stellen peilbesluiten binnen de Vijfheerenlanden bedraagt 116, inclusief de uiterwaarden en het Merwedekanaal.

Tijdens het opstellen van de peilbesluiten is gebleken dat de nummering en naamgeving niet altijd vanzelfsprekend waren. Er heeft dan ook na de kaartvervaardiging een omnummering plaatsgevonden waarbij ook enkele namen van peilgebieden aangepast zijn. *Alle in dit rapport genoemde oude nummers zijn cursief weergegeven.* Dit is alleen bij de "niet-goedgekeurde peilbesluiten" van toepassing en in hoofdstuk 4 Peilbesluiten met grenswijzigingen.

1.1 Relaties met waterhuishoudingsplannen

Het beleid ten aanzien van het waterbeheer heeft de laatste jaren een bredere invalshoek gekregen. De Wet op de Waterhuishouding, de derde en vierde Nota Waterhuishouding en het Provinciaal Beleidsplan Milieu en Water stellen nieuwe en zwaardere eisen aan het waterbeheer.

De waterbeheersing dient toegesneden te zijn op de toegekende bestemmingen en functies (integraal waterbeheer). Ontwikkelingen op landelijk en provinciaal niveau zijn door de waterschappen in Zuid-Holland Zuid vertaald in hun eigen waterbeheersplan, het Integraal Waterbeheersplan Zuid-Holland Zuid.

De tweede versie van dit waterbeheersplan is in juni 1999 vastgesteld door de algemene besturen van de waterschappen voor planperiode 1999-2003. In het IWBP 2 is ook het beleid van het hoogheemraadschap ten aanzien van het peilbeheer vastgelegd.

In zowel het Provinciaal Beleidsplan Milieu en Water als het IWBP 2 worden functies toegekend aan het oppervlaktewater. In dit verband worden voornamelijk eisen gesteld ten aanzien van de waterkwantiteit en -kwaliteit, waarbij met het opstellen van deze peilbesluiten rekening is gehouden.

1.2 Opbouw van dit rapport

Na de inleiding (hoofdstuk 1) volgt een algemene gebiedsbeschrijving van de Vijfheerenlanden. In hoofdstuk 3 worden de peilbesluiten behandeld waarvan goedkeuring is onthouden tijdens de in 1995 doorlopen procedure. In hoofdstuk 4 zijn de peilbesluiten aangegeven waarbij een grenswijziging opgetreden is. Hoofdstuk 5 en 6 behandelen de onderwerpen peilindexering en vorstbescherming. In hoofdstuk 7 worden de nieuwe peilbesluiten voor natuurgebieden behandeld. Naast deze natuurgebieden zijn er ten opzichte van de vigerende peilbesluiten een aantal nieuwe peilgebieden bijgekomen. Deze worden in hoofdstuk 8 behandeld. In hoofdstuk 9 worden de peilbesluiten doorgenomen waarvan alleen de peilen gewijzigd worden en in hoofdstuk 10 worden de ongewijzigde peilbesluiten aangegeven. In hoofdstuk 11 ten slotte wordt een overzicht gegeven.

2 ALGEMEEN

2.1 Gebiedsbeschrijving

De Vijfheerenlanden ligt in het zuidoosten van de provincie Zuid-Holland en wordt begrensd door de Lek in het noorden, de Diefdijk in het oosten, de Linge in het zuiden en in het westen door de Zouwekade, de Oude Zederik en het Merwedekanaal. Het gebied heeft een overwegend agrarisch karakter. De klei- en veengronden van het gebied zijn over het algemeen alleen geschikt als grasland. Naast grasland worden op zandige gronden boomgaarden en bouwland aangetroffen. In de peilgebieden van Bolgerijen, Autena en Achthoven zijn grote vriend- en boscomplexen aanwezig, die een grote natuurwaarde hebben.

2.2 Waterstaatkundige situatie

2.2.1 Waterbeheersing

In de Vijfheerenlanden is in het afgelopen decennium een landinrichtingsproject uitgevoerd. In het kader van de nieuwe landinrichting zijn voor verbetering van de waterbeheersing de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- gewenste grondwaterstand voor grasland tenminste 30 cm en voor bouwland en boomgaard ten minste 50 cm onder het maaiveld;
- vernieuwen en/of aanpassen van gemalen om de gewenste polderpeilen en afvoernormen te kunnen bereiken en handhaven;
- aanpassen van watergangen, sloten en kunstwerken;
- voorkomen van ongewenst langdurige overschrijding van de polderpeilen door verruiming van watergangen en sloten;
- verbeteren van de aanvoer van water voor handhaving van de waterkwaliteit en het op een hoger peil houden van het water in de reservaten, beheersgebieden en bebouwingsstroken.

2.2.2 Wateraanvoer

Wateraanvoer vindt plaats vanuit het Merwedekanaal en de Linge. Het water wordt ingelaten bij de gemalen en via inlaten bij De Huibert en de molen Ter Leede.

2.2.3 Waterkwaliteit

Inleiding

De zorg voor de kwaliteit van het oppervlaktewater berust bij het zuiveringsschap Hollandse Eilanden en Waarden. Het zuiveringsschap hanteert een meetnet waarmee maandelijks de waterkwaliteit wordt onderzocht. De huidige kwaliteit van het oppervlaktewater in de Vijfheerenlanden is beoordeeld aan de hand van beschikbare parameters over de periode 1987-1999. Voor de beschrijving van de oppervlaktewaterkwaliteit zijn de waterkwaliteitsgegevens van circa 100 meetpunten gebruikt. Dit zijn meetpunten van het basis- en periodieke meetnet:

- Basismetnet: jaarlijkse bemonsteringen, één keer per maand.
- Periodieke meetnet: bemonsteringen één keer in de drie jaar, gedurende één jaar maandelijks.

Op alle meetlocaties wordt per meetjaar de fysisch-chemische en de biologische waterkwaliteit vastgesteld.

Beleidsdoelstellingen

De waterkwaliteitsdoelstellingen zijn ontleend aan het IWBP 2. Er is sprake van een basisniveau dat in alle wateren moet worden bereikt om recht te doen aan de ecologische functie van het oppervlaktewater. Afhankelijk van de overige functies kunnen extra eisen aan het water worden gesteld. De waterschappen in Zuid-Holland Zuid streven naar biologisch gezond water. De norm hiervoor is waterkwaliteitsklasse IIIb. Om dit te bereiken dienen watergangen wat inrichting en beheer betreft aan de in het IWBP 2 geformuleerde eisen te voldoen. Tevens is de beheersinspanning erop gericht om op korte termijn aan de MTR-normen te voldoen zoals die gesteld zijn in de Vierde Nota Waterhuishouding.

Fysisch-chemische waterkwaliteit

De fysisch-chemische waterkwaliteit in de Vijfheerenlanden wordt kort beschreven aan de hand van de parameters chloride, totaal-stikstof, totaal-fosfaat, chlorofyl-a, zuurstof en BZV.

Chloridegehalten zijn met name van belang voor agrarische bedrijven die oppervlaktewater gebruiken om hun gewassen van water te voorzien. Een te hoge chlorideconcentratie kan een daling van de opbrengst betekenen. Tevens is de chlorideconcentratie bepalend voor de ecologische ontwikkelingsmogelijkheden van het oppervlaktewater.

Het gemiddelde chloridegehalte in het gebied is meestal minder dan 100 mg/l waarmee wordt voldaan aan de chloride-eis voor de glastuinbouw (200 mg/l). De chloridenorm voor het gebruik van oppervlaktewater voor volleggronstuinbouw (300 mg/l) wordt over het algemeen dan ook niet overschreden.

De parameters totaal-fosfaat, totaal-stikstof en chlorofyl-a geven een goede indicatie van de eutrofie van het water. Het gehalte aan stikstof in het oppervlaktewater is begin jaren negentig gedaald. De laatste jaren schommelt de jaargemiddelde stikstofconcentratie rond de 3 mg/l. In 1999 voldeden bijna alle meetlocaties voor de zomergemiddelde stikstofconcentratie aan de MTR-norm van 2,2 mg/l.

Het fosfaatgehalte in het oppervlaktewater vertoont tot halverwege jaren negentig een daling en ligt de laatste jaren rond de 0,4 mg/l. Dit is ruim 2,5 keer boven de MTR-norm. Daarmee scoort fosfaat slechter dan stikstof. Bijna tweederde van de meetlocaties voldeed in 1999 niet aan de MTR-norm van 0,15 mg/l voor de zomergemiddelde fosfaatconcentratie.

Het chlorofyl-a gehalte is afgelopen jaren nauwelijks veranderd en voldoet op bijna alle meetlocaties ruimschoots aan de MTR-norm.

De zuurstofhuishouding van het oppervlaktewater in het gebied is de laatste jaren weinig veranderd en laat nog te wensen over. Op een groot aantal locaties is de zuurstofconcentratie erg laag, soms bijna zuurstofloos. Het biochemisch zuurstofverbruik (BZV) ligt gemiddeld rond de 4 mg/l en voldoet op bijna alle locaties aan de gewenste situatie (< 9 mg/l).

De vermindering van de eutrofiëring in de jaren tachtig en negentig is hoofdzakelijk het gevolg van het saneren van een groot aantal ongezuiverde lozingslocaties in het gebied. De laatste jaren lijkt de waterkwaliteitsverbetering enigszins te stagneren waarschijnlijk met name als gevolg van diffuse lozingslocaties.

Biologische waterkwaliteit

De biologische waterkwaliteit wordt bepaald aan de hand van de beoordelingssystematiek voor grote en kleine wateren, die in West-Nederland wordt gehanteerd. Deze beoordelingssystemen maken onderscheid in zeven kwaliteitsklassen. Klasse IIIb en lager wordt beschouwd als biologisch gezond. Afgelopen decade is de biologische waterkwaliteit in de Vijfheerenlanden niet wezenlijk veranderd. Zowel de grote als kleine wateren scoren gemiddeld in klasse IVa (matig). In 1999 voldoet ruim de helft van de meetlocaties aan de doelstelling 'biologisch gezond'. De matige kwaliteit wordt met name veroorzaakt door de vaak te lage zuurstofconcentraties.

Kwel en infiltratie

In de Vijfheerenlanden komt water het gebied in als gevolg van grondwaterstromingen vanuit de rivier de Lek en de linge. De intensiteit varieert van 0 tot 1 mm per dag. Een groot deel van de Vijfheerenlanden kan worden beschouwd als kwelgebied. De kwelintensiteit varieert globaal tussen 0 en 0,5 mm/dag en in het noordoostelijk deel nabij de stuw van Hagestein tot circa 1,5 mm/dag. Uit onderzoek is gebleken dat geringe peilverlagingen in de Vijfheerenlanden niet tot peilverlagingen buiten de Vijfheerenlanden leiden (Gronmij, 1993). Daarnaast leiden de peilvoorstellen van 2002 tot relatief weinig wijzigingen van de praktijkpeilen waardoor wijzigingen in het freatisch grondwater gering zullen blijven.

2.3 Maaiveldhoogte

In 1995 is de maaiveldhoogte in de Vijfheerenlanden gemeten. De meting is uitgevoerd met een dichtheid van ongeveer 1 punt per hectare, waarbij de perceelrichting als oriëntatie heeft gediend. In natuurgebieden, bebouwde gebieden en overige gebieden waar geen sprake is van agrarisch grondgebruik is niet gemeten.

Het gemeten bestand is geïnterpoleerd waarbij een ruitennet van maaiveldhoogtecijfers ontstaan is. Op basis hiervan is de gemiddelde maaiveldhoogte per peilgebied berekend. In 2001 zijn metingen uitgevoerd in die gebieden waar geen hoogtemetingen in 1995 uitgevoerd zijn. Hierbij is gebruik gemaakt van GPS-RTK. De nauwkeurigheid van dit systeem is 0,02 m. Deze meetgegevens zijn vervolgens verwerkt in de berekeningen van de gemiddelde maaiveldhoogte per peilgebied. Deze hoogtecijfers zijn niet geïnterpoleerd.

2.4 Archeologie en cultuurhistorie

Archeologie

De provincie Zuid-Holland heeft een kaartenset uitgegeven met de Cultuurhistorische Hoofdstructuur van de Vijfheerenlanden. Deze kaartenset geeft een overzicht in hoofdlijnen van het cultureel erfgoed. Daartoe zijn de belangrijkste archeologische, historisch-landschappelijke en historisch-stedenbouwkundige structuren, patronen en terreinen op kaart gezet en gewaardeerd.

De Vijfheerenlanden maakte al ver voordat er sprake was van bewoning, deel uit van het stroomgebied van Rijn en Maas. Op veel plaatsen in het gebied liggen resten van voormalige rivierlopen (die onderdeel van deze rivieren vormden) in de ondergrond. Doordat de rivieren veelvuldig een nieuwe loop door het moeras zochten, ontstond een netwerk van voormalige rivierlopen. Deze rivierlopen liggen u nog gedeeltelijk aan de oppervlakte in de vorm van langgerekte min of meer van oost naar west lopende stroomruggen. Deze stroomruggen en rivierduinen waren in de late prehistorie (4000 tot 2000 jaar geleden) geliefd als vestigingsplaats. Op deze stelsels zijn dan ook allerlei sporen aangetroffen van elkaar opvolgende culturen. Uit de Romeinse periode (2000 tot 1500 jaar geleden) en de Middeleeuwen (1500 tot 500 jaar geleden) vinden we met name overblijfselen van bewoning op de oeverwallen van de Linge en bij Vianen. In de late Middeleeuwen werd voor het eerst het gehele gebied ontgonnen. De nederzettingen uit deze periode worden gekenmerkt door reeksen woonheuvels. Deze woonheuvels werden aangelegd om droge voeten te houden in een gebied waarvan de afwatering nog gebrekkig was en dat door klink steeds lager en drassiger werd. Iets later trad aan de randen van het gebied ook de eerste stedelijke ontwikkeling op.

De door de provincie Zuid-Holland uitgegeven kaartenset bevat ook een kaart met de archeologische waarden in de Vijfheerenlanden. Op de kaart is onderscheid gemaakt tussen terreinen met bekende archeologische waarden en terreinen met een zekere archeologische verwachting.

De gebieden met bekende archeologische waarden, onderverdeeld in hoge en zeer hoge archeologische waarden, herbergen vindplaatsen die vrijwel de gehele archeologische bewoningsgeschiedenis omvatten. Nabij Zijderveld, Hei- en Boeicop en Arkel liggen terreinen met zeer hoge archeologische waarden. Verder liggen verspreid over de Vijfheerenlanden diverse terreinen met hoge archeologische waarden. In de peilafweging per peilgebied zijn deze waarden meegenomen.

Daarnaast liggen er in de Vijfheerenlanden diverse terreinen met een zekere archeologische verwachting. Deze terreinen zijn onderverdeeld in structuren en complexen met een zeer grote of een redelijke kans op archeologische sporen. Terreinen met een zekere archeologische verwachting zijn onder andere donken, stroomruggen en huisterpen.

Het aangeven van terreinen met een zekere archeologische verwachting brengt een bepaalde mate van onzekerheid met zich mee en moet dan ook als indicatief worden beschouwd. Het is mogelijk dat in bepaalde terreinen met een zekere archeologische verwachting geen archeologische sporen worden aangetroffen. Ook is het mogelijk dat in terreinen waarvoor geen archeologische verwachtingen zijn aangegeven toch archeologische sporen worden aangetroffen.

Cultuurhistorie

In het kader van de Nota Belvédère is een aantal cultuurhistorisch meest waardevolle gebieden en steden in Nederland geselecteerd. Deze gebieden en steden worden gekenmerkt door het feit dat er in verhouding tot andere gebieden en steden veel cultuurhistorische waarden in onderlinge samenhang en/of waarden van bijzondere betekenis aanwezig zijn. De Vijfheerenlanden is als cultuurhistorisch waardevol gebied opgenomen in de Nota Belvédère.

Het landschap van de Vijfheerenlanden heeft de typische kenmerken van de laagveenontginningen met een open veenweidelandschap. De Vijfheerenlanden vormt een overgangszone van het veenweidegebied naar het rivierengebied. Verdere kenmerken zijn:

- de langgerekte ontginningsdorpen met waardevolle boerderijen en (in het noordelijke deel zeer regelmatig) slagenverkaveling met veel beplantingselementen en eendenkooien;
- het zeer waardevolle polderlint van Hei- en Boeicop.
- de Diefdijk met twee forten als overblijfsel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie;
- de oeverwallen van het riviersysteem met bewoning van Neolithicum tot vroege Middeleeuwen;
- rivierdijken langs de Lek en Merwede met specifieke dijkbebouwing.

In de Nota Belvédère wordt de volgende beleidsstrategie voorgesteld ten aanzien van het instandhouden van de cultuurhistorische identiteit:

- instandhouden cultuurhistorische identiteit op grond van streek- en bestemmingsplannen;
- onderzoek naar wenselijkheid van een wettelijke bescherming van de Vijfheerenlanden (beschermde landschapsgezicht);
- continueren bestaande PKB-bescherming;
- voordracht voor plaatsing op Werelderfgoedlijst UNESCO.

2.5 Beleid ten aanzien van peilbeheer

2.5.1 Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening

Ter bescherming van het land tegen overstromingen en wateroverlast, ter veiligstelling van de zoetwater-voorraad en ter voorkoming van de vervuiling van grond- en oppervlaktewater is water een van de ordenende principes bij de bestemming, inrichting en het beheer van de ruimte. Aan het hoofdwatersysteem (kustwateren, rivieren, IJsselmeer) wordt meer ruimte gegeven ter bescherming van het land tegen overstromingen. Er wordt meer ruimte gemaakt voor de kustverdediging en de rivieren. Op grond van maatschappelijke kosten-batenanalyses wordt bepaald welke ruimtelijke en technische maatregelen worden genomen. Algemeen uitgangspunt is het versterken van de identiteit van de verschillende onderdelen. Rijk, provincies en kaderwetgebieden hanteren de strategie van functiecombinaties met water om de hiervoor genoemde doelstellingen te realiseren en gelijktijdig de ruimtelijke kwaliteit te vergroten. Rijk, provincies, kaderwetgebieden, waterschappen en gemeenten hebben ieder zijn eigen verantwoordelijkheden voor de regionale watersystemen. De provincies hebben de regierol waar het gaat om de inbedding in het ruimtelijk beleid. De strategie van rijk en provincies is het combineren van gebiedsfuncties en daarbij water te betrekken.

Van alle ruimtelijke relevante besluiten van Rijk, provincies, kaderwetgebieden en gemeenten in zowel het hoofd- als in het regionale watersysteem zullen de effecten op de waterhuishouding in beeld worden gebracht. Het Rijk zal de watertoets zodanig hanteren, dat deze voorkomt dat in de zoekgebieden voor veiligheid tegen overstromingen, ontwikkelingen optreden die gewenste maatregelen in de toekomst kunnen belemmeren.

De Vijfheerenlanden maakt deel uit van het zogenaamde groen-blauwe netwerk. Het groen-blauwe netwerk omvat binnenstedelijke groengebieden, bufferzones en het Groene Hart. De inzet is dit netwerk te versterken door ontbrekende schakels te herstellen, barrières weg te nemen en het areaal water en groen aanzienlijk uit te breiden. De rijksbufferzones worden omgevormd tot regionale parken. Het Groene Hart wordt als Nationaal landschap verder ontwikkeld. Dit gaat samen met de vergroting van de bergingscapaciteit voor water. Ook in de steden wordt de groen-blauwe component versterkt.

2.5.2 Structuurschema Groene Ruimte 2

Net als in de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening wordt de Vijfheerenlanden binnen het structuurschema Groene Ruimte 2 (SGR 2) genoemd als nationaal landschap. De toekenning nationaal landschap houdt in dat het betreffende landschap bijzondere landschappelijke, cultuurhistorische en recreatieve waarden bezit.

De rijksoverheid streeft naar:

- versterking van het landschap door behoud en versterking van de cultuurhistorische en ecologische waarden;
- versterking van de samenhang tussen bebouwing en omgeving;
- het behouden van de openheid langs infrastructuur;
- landschappelijke inpassing van toeristisch-recreatieve mogelijkheden.

Het kabinet streeft naar versterking van de kwaliteit van het landelijk gebied en stelt daarom een zekere basiskwaliteit voor. Deze basiskwaliteit stelt eisen aan het gebruik van de grond en aan het beheer van natuurlijke voorraden, waaronder biodiversiteit en water.

In het SGR 2 wordt voorgeschreven om toe te werken naar meer ruimte voor water en een betere waterkwaliteit. Het kabinet gaat in zijn ruimtelijk beleid daarom uit van twee strategieën:

- Vasthouden, bergen, afvoeren.
Eerst maatregelen treffen om water vast te houden. Wanneer dit niet meer mogelijk is bergen, wanneer deze maatregelen ontoereikend zijn pas afvoeren.
- Schoonhouden, scheiden, zuiveren.
Zo min mogelijk water vervuilen. Wanneer dit niet lukt de vuile en schone waterstromen scheiden. Wanneer dit onvoldoende is wordt vuil water gezuiverd.

Verschillende gebieden in de Vijfheerenlanden vallen binnen de Ecologische hoofdstructuur (EHS). De EHS neemt in het natuurbeleid een centrale positie in. De realisering van de EHS vordert, maar is als samenhangend netwerk van natuurgebieden nog niet klaar.

Tot de EHS worden gerekend:

- bestaande bos- en natuurgebieden en landgoederen zoals opgenomen in de provinciale uitwerkingen;
- nieuwe natuurgebieden met functiewijziging voor zover begrensd door de provincies (natuurontwikkeling en reservaten);
- nieuwe natuurgebieden zonder functiewijziging (beheersgebieden) en de compacte ruime-jasgebieden (gebieden waar in 100 ha gebied minimaal 20 ha subsidieruimte voor beheer ligt);
- ecologische verbindingzones voor zover deze de natuurgebieden van de EHS met elkaar verbinden en zodra gerealiseerd;
- Noordzee en overige grote wateren.

Voor het duurzaam behoud en ontwikkeling van populaties is het van belang dat de EHS kan functioneren als een samenhangend netwerk van gebieden. Op het schaalniveau Nederland zijn gebieden te onderscheiden waar door de dichtheid en onderlinge ligging van natuurkernen en kleinere natuurgebieden al sprake is van een relatief grote mate van ruimtelijke samenhang. Dit zijn de grote eenheden (complexen) zoals in de nota 'Natuur voor mensen, mensen voor natuur' aangeduid.

Met grote eenheden alleen is de ruimtelijke samenhang van de EHS nog onvoldoende gegarandeerd. Om de grote eenheden met elkaar te verbinden en kleinere eenheden te vergroten, wordt een aantal robuuste verbindingen gerealiseerd. Een daarvan is de Nieuwe Hollandse Waterlinie die langs de westgrens van de Vijfheerenlanden loopt.

2.5.3 Natuur voor mensen, mensen voor natuur

De nota 'Natuur voor mensen, mensen voor natuur' (bos, natuur en landschap in de 21^e eeuw) vervangt het Natuurbeleidsplan, de Nota Landschap, het Bosbeleidsplan en het Strategisch Plan van aanpak Biodiversiteit integraal. Het Rijk kiest met deze nota voor verbreding van het natuurbeleid, om beter recht te doen aan de betekenis van natuur voor de samenleving.

Op weg naar 2020 ontstaat in 2010 onder andere het volgende perspectief:

- In het rivierengebied, de Zuidelijke Delta, de veenweidegebieden en het Natte Hart is natuur volop in ontwikkeling. Dit gebeurt, waar dat past bij de te realiseren natuurdoelen, in samenhang met het werken aan veiligheid en duurzame en veerkrachtige watersystemen. Mogelijkheden voor waterrecreatie zijn toegenomen.
- Overgangen van zoet naar zout en van nat naar droog, die zo kenmerkend zijn voor een deltaland, worden hersteld.

- De Natte As, die de Biesbosch met het Lauwersmeer verbindt, is op belangrijke onderdelen gerealiseerd. De rivieren vormen een essentieel en robuust onderdeel van het Europees ecologisch netwerk.
- De Nieuwe Hollandse Waterlinie is als uniek cultuurhistorisch (wereld)erfgoed weer herkenbaar in het landschap en vormt een toeristische trekpleister van formaat.

De nota 'Natuur voor mensen, mensen voor natuur' is onderverdeeld in diverse programma's.

Het programma 'Nat Natuurlijk' binnen de nota gaat in op het natuurbeleid voor watergebieden en waterrijke gebieden. Het natuurbeheer richt zich in deze nota meer dan voorheen op water als ordenend principe om Nederland veiliger, duurzamer en mooier te maken.

Doelen van dit programma zijn:

- het versterken van natte natuur, in combinatie met maatregelen die de veerkracht van watersystemen vergroten, en het versterken van de identiteit van Nederland als waterland;
- het bevorderen van de duurzaamheid van het gebruik van zee, kust en grote wateren.

In het programma 'Landelijk Natuurlijk' wordt gestreefd naar kwaliteitsversterking van het landelijk gebied. Het gaat om dat deel van het landelijk gebied dat buiten de ecologische hoofdstructuur en buiten de directe nabijheid van grote steden ligt.

Doelen van dit programma zijn:

- behoud en versterking van landschappelijke en ecologische kwaliteit in het landelijk gebied;
- sterke toename van het duurzaam gebruik van het landelijk gebied;
- minimaal 400.000 hectare van het agrarisch cultuurlandschap heeft in 2002 een gerichte kwaliteitsimpuls gehad.

2.5.4 Provinciale natuurdoeltypen

In juli 2000 hebben Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland de natuurdoeltypekaart van Zuid-Holland als ontwerp vastgesteld. De natuurdoeltypekaart geeft voor vrijwel alle bestaande en geplande natuur-, bos- en recreatieterrainen, verbindingszones en beheersgebieden in de provincie aan welk soort natuur er wordt nagestreefd (streefjaar 2018).

In de natuurdoeltypekaart is tevens een uitwerking van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) opgenomen. Tot de PEHS worden (globaal) gerekend alle bestaande natuurgebieden, zoals vastgesteld in het streekplan en/of eigendom van natuurbeschermingsorganisaties, alle geplande nieuwe natuurgebieden (zoals reservaat- en natuurontwikkelingsgebieden) en de aan te leggen ecologische verbindingszones.

In figuur 2.1 zijn met de groen gekleurde vlakken alle bestaande en geplande natuur-, recreatie-, bos- en ANL-gebieden in de Vijfheerenlanden weergegeven [Natuurdoeltypekaart, 2000].

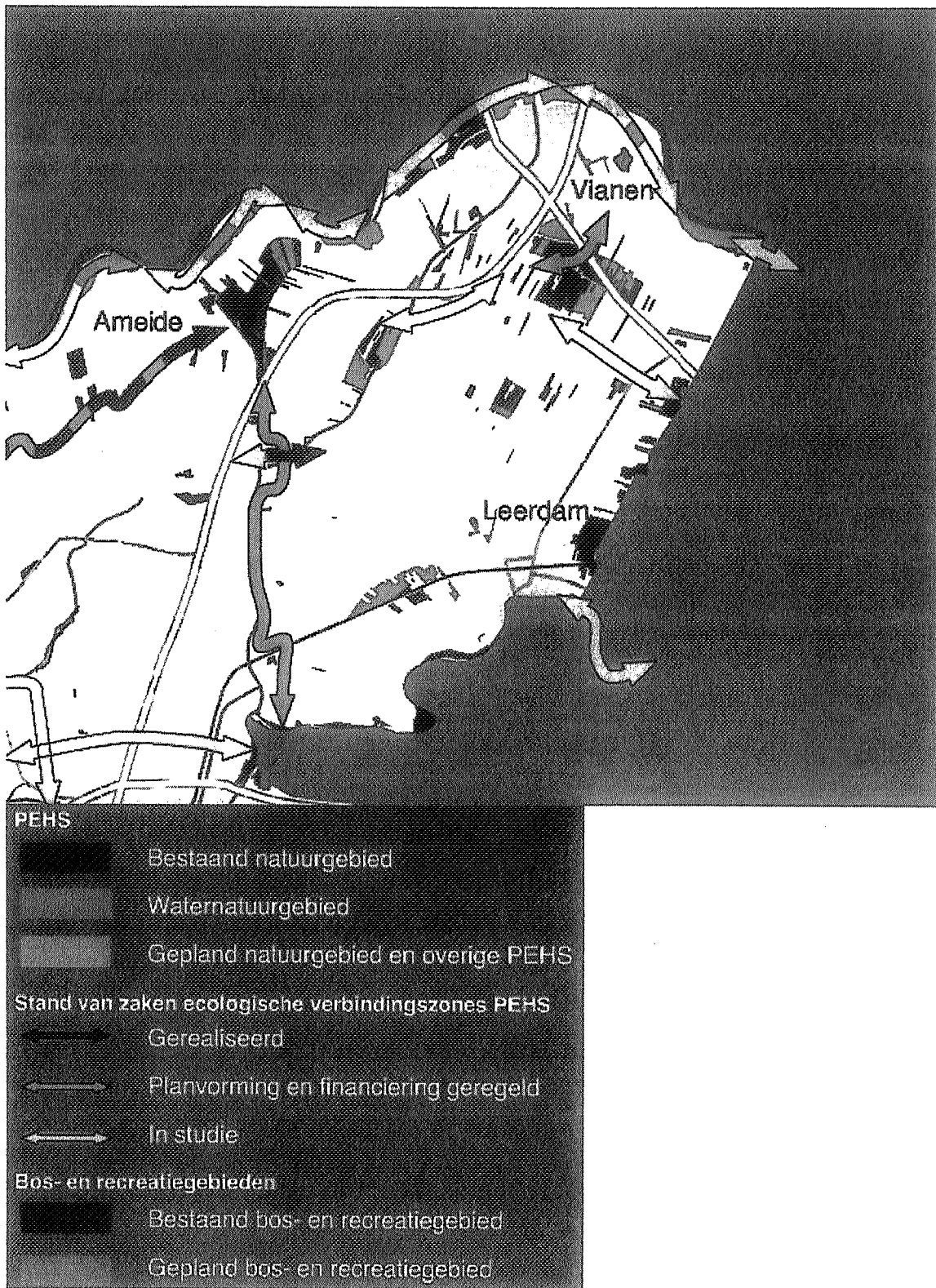
2.5.5 Provinciaal Beleidsplan Natuur en Landschap

De Vijfheerenlanden maakt deel uit van het *weidelandschap*. De algemene landschappelijke doelstelling voor dit type gebied is het handhaven en versterken van de ruimtelijke structuur. In de gebiedsgerichte uitwerking valt de Vijfheerenlanden grotendeels in de beleidscategorie 'landschapsbehoud' vanwege bijzondere landschappelijke kwaliteiten. Hier wordt gestreefd naar consolidatie van de huidige structuur. In het noordelijk deel van de Vijfheerenlanden is landschappelijke inpassing gewenst, gezien de stedelijke en infrastructurele ontwikkelingen.

De natuurdoelstellingen voor het weidelandschap zijn:

- minimaal handhaven populaties minder kritische weidevogels, zo mogelijk versterken populaties meer kritische weidevogels;
- veilig stellen dan wel optimaliseren van de ecologische kwaliteit van slootsystemen, onder andere door realiseren van de basiskwaliteit en aangepast landgebruik.

Binnen de Vijfheerenlanden is het gebied Bolgerijen-Autena en directe omgeving in de PEHS aangewezen als (deels te ontwikkelen) ecologisch kerngebied. Voor de kerngebieden geldt een prioriteitsstelling voor veiligstelling en ontwikkeling van natuurwaarden.



Figuur 2.1: Bestaande en geplande natuurgebieden, ANL-gebieden en PEHS [Provincie Zuid-Holland]

2.5.6 Provinciaal Beleidsplan Milieu en Water

In het provinciaal Beleidsplan Milieu en Water zijn beleidslijnen aangegeven ten aanzien van peilbeheer. Het peilbeheer moet de waterkwantiteit en -kwaliteit mogelijk maken die nodig is voor de gewenste natuursoorten, agrarisch (natuur)beheer, bebouwing of archeologisch waarden. Daarbij wordt gestreefd naar het verminderen van het aantal peilvakken om versnippering tegen te gaan.

In het kwetsbare veenweidegebied is het van extra groot belang om een goed evenwicht te vinden tussen de verschillende functies. Het grootste gedeelte van de Vijfheerenlanden heeft volgens het Beleidsplan Milieu en Water de functieaanduiding van ecologisch aandachtsgebied. De agrarische gebieden, de agrarische gebieden met natuur- en landschapswaarden en de natuurgebieden in het beleidsplan komen overeen met de in het streekplan aangewezen gelijknamige gebieden. Voor deze gebieden wordt ingegaan op de bijzondere eisen die aan het waterbeheer worden gesteld.

Agrarisch gebied

In gebieden met uitsluitend een agrarische functie is een drooglegging van maximaal 60 cm ten opzichte van de gemiddelde maaiveldhoogte toegestaan. Indien een aanvaardbaar evenwicht tussen de belangen en de functie-eisen mogelijk is, is een hiervan afwijkende drooglegging mogelijk. De drooglegging wordt gerelateerd aan het winterpeil. Naast doelstellingen behorende bij de ecologische basisfunctie is het tegengaan van de natuurlijke verzilting een aanvullende doelstelling in agrarische gebieden.

Agrarisch gebied met natuur- en/of landschapswaarden

In agrarische gebieden met natuur- en landschapswaarden (ANL) wordt gestreefd naar een drooglegging die wordt bepaald door het evenwicht tussen de functie-eisen en belangen. Daartoe is in beginsel het volgen van de natuurlijke maaiveldvaling toegestaan. Indien geen aanvaardbaar evenwicht tussen de belangen van de landbouw en die van natuur en landschap mogelijk is, dient te worden aangegeven op welke wijze een volwaardige compensatie (gekoppeld aan de ingreep) mogelijk is voor de ondergeschikt te achten belangen.

Natuurgebied

Het beleid voor natuurgebieden is gericht op het instandhouden, herstellen en ontwikkelen van de betreffende natuurwaarden. In natuurgebieden is peilwijziging uitgesloten, tenzij het belang van de natuurwaarden aanpassing van het peil vraagt. Doelstelling is om een natuurlijk peilverloop te handhaven. Bij het sluiten van convenanten zullen ter bescherming van de natuur het standstill-beginsel en het compensatieprincipe eveneens uitgangspunten van het te voeren beleid zijn. De inlaat van rivierwater met een afwijkende macro-ionensamenstelling is voor natuurgebieden met specifieke (of kenmerkende) watertypen veelal ongewenst. In dat geval dient zoveel mogelijk gestreefd te worden naar het vasthouden van gebiedseigen water.

Ecologisch aandachtsgebied

Onder ecologische aandachtsgebieden worden gebieden verstaan met bijzondere aquatische waarden en bijbehorende waterkwaliteit. Het waterbeheer in deze gebieden is gericht op het behoud van de bestaande aquatische waarden (standstill-beginsel) en het realiseren van de potentiële waarden. In de ecologische aandachtsgebieden is het noodzakelijk om de aanwezige kwel te handhaven.

2.5.7 Streekplan Zuid-Holland Oost

In het streekplan Zuid-Holland Oost beschrijft de provincie de hoofdlijnen van de gewenste ruimtelijke ontwikkeling binnen het streekplangebied. Op dit moment wordt het streekplan herzien. Met name van belang worden de ruimtelijke contouren om onder andere PEHS. Binnen deze contouren zullen beperkingen opgelegd worden ten aanzien van de ruimtelijke ontwikkelingen. Hieronder worden de ontwikkelingen uit het huidige streekplan genoemd.

Bebouwing

Woningbouw, bedrijfsterreinontwikkeling en andere voorzieningen met een stedelijk karakter dienen plaats te hebben binnen het 'bestaand stedelijk gebied'. Slechts indien onvoldoende ruimte is binnen het

'bestaand stedelijk gebied' kan ruimte daarbuiten, echter binnen de in het steekplan aangegeven maximale bebouwingscontouren aangewend worden.

Natuur en landschap

Een deel van de natuur- en landschapswaarden in de Vijfheerenlanden is in het kader van de ruilverkaveling veiliggesteld. Hier liggen concentraties van natuurwaarden in Polder Achthoven en de Zouweboezem, langs het Merwedekanaal, ten zuiden van Vianen, langs de Diefdijk, langs de Linge en in de omgeving van Hei- en Boeicop. In de Vijfheerenlanden zijn inmiddels reservata- en beheersgebieden begrensd. Centraal in het gebied en in het noordelijke deel bij Hagestein komen gebieden voor met aardkundige waarden. In het gehele deelgebied zijn ecologische verbindingzones gewenst, merendeels van een nat of moerassig karakter. Een aantal verbindingen moet nog worden gerealiseerd of verbeterd door natuurontwikkeling.

Landbouw

De gunstige bedrijfsstructuur biedt een goed uitzicht voor duurzame veehouderij in deze regio. Qua ruwvoorziening is het gebied echter niet zelfvoorzienend. Dit laatste beperkt de inpassing van beheerslandbouw.

Recreatie

Het recreatiebeleid in het gebied is gericht op behoud en versterking van de mogelijkheden voor extensieve en op natuur gerichte vormen van recreatie door het veiligstellen van bestaande en het tot ontwikkeling brengen van natuur- en landschapswaarden in de recreatiegebieden. Gezien de kwetsbaarheid van het landschap is een goede zonering van de recreatie noodzakelijk.

2.5.8 Integraal Waterbeheersplan Zuid-Holland Zuid 2

Inleiding

In het Integraal Waterbeheersplan Zuid-Holland Zuid 2 wordt het beleid ten aanzien van het opstellen van peilbesluiten omschreven. Enkele punten uit dit beleid die van toepassing zijn op de Vijfheerenlanden worden hierna beschreven.

Peilbesluiten en landinrichting

Daar waar nu een landinrichtingsproject in uitvoering is, wordt bij de herziening van peilbesluiten rekening gehouden met het stemmingsrapport en een eventueel goedgekeurde planwijziging.

Veenweidegebieden

Voor veenweidegebieden geldt dat de waterpeilen in beginsel niet verder mogen worden verlaagd. Uitzonderingen hierop zijn het volgen van de natuurlijke maaiveldvaling en het verlagen van het peil indien realisering van de aan het gebied toegekende planologische functie dit vereist.

In veenweidegebieden wordt gestreefd naar het invoeren van zogenaamde geïndexeerde peilbesluiten, waarin op basis van de actuele, ingemeten maaiveldhoogte binnen de duur van het peilbesluit het peil twee- tot vijfjaarlijks kan worden bijgesteld ter compensatie van de natuurlijke maaiveldvaling.

Agrarische gebieden met natuur- en landschapswaarden

In agrarische gebieden met natuur- en landschapswaarden (ANL-gebieden) is peilwijziging die verder gaat dan het compenseren van de natuurlijke maaiveldvaling uitgesloten.

De belangen van de landbouw en die van natuur en landschap zullen per gebied of per situatie tegen elkaar moeten worden afgewogen. Indien geen aanvaardbaar evenwicht tussen deze belangen mogelijk is, dient te worden aangegeven op welke wijze een volwaardige compensatie (gekoppeld aan de ingreep) mogelijk is voor de ondergeschikt te achten belangen.

Natuurgebieden

In natuurgebieden is peilwijziging uitgesloten, tenzij het belang van natuurwaarden wijziging van het peil vraagt. Voor natuurgebieden wordt gestreefd naar een meer natuurlijk peilverloop.

Drooglegging

Ten aanzien van een optimale drooglegging bij een bepaalde functie is in het landelijk en provinciaal beleid een aantal ontwikkelingen waar te nemen. Een algemene tendens is dat er wordt toegewerkt naar een watersysteemgerichte benadering, waarbij het accent meer op het grondwater dan op het oppervlaktewater komt te liggen. In het rapport 'Grondwater als leidraad voor oppervlaktewater' van de Unie van Waterschappen wordt in dit verband uitgegaan van de volgende werkwijze:

functie ⇒ gewenste grondwatersituatie ⇒ oppervlaktewaterpeil

Voor zover deze nieuwe werkwijze nog niet operationeel is vanwege leemten in kennis en weinig ervaring, zal gebruik worden gemaakt van de gebruikelijke droogleggingsnormen.

Flexibilisering 60 cm-criterium

De provincie Zuid-Holland heeft in de Nota Peilbeheer (2^e partiële wijziging van het Waterhuishoudingsplan) een flexibiliseringsmodel voor het 60 cm-droogleggingscriterium ten opzichte van het winterpeil in veenweidegebieden gepresenteerd. Dit houdt in dat afhankelijk van gebiedsspecifieke omstandigheden zowel in positieve als in negatieve zin kan worden afgeweken van dit criterium. Het 60 cm-criterium is geen norm meer, maar veeleer een richtwaarde.

Vorstbescherming

Voor het onttrekken van oppervlaktewater ten behoeve van vorstbescherming in de fruitteelt, is in de regel en afhankelijk van de te onttrekken hoeveelheid oppervlaktewater vergunning nodig van de waterkwantiteitsbeheerder, hetzij op grond van de keur, hetzij op grond van de Verordening Waterbeheer van de provincie Zuid-Holland.

3 PEILBESLUITEN WAARAAN GOEDKEURING ONTHOUDEN IS

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zijn acht peilgebieden opgenomen waaraan in 1995 goedkeuring van het peilbesluit is onthouden door de provincie Zuid-Holland.

Per peilgebied zal worden aangegeven wat de reden van onthouding van goedkeuring is en welke argumentatie bij het nieuw voorgestelde zomer- en winterpeil is gevolgd.

Het gaat om de peilgebieden:

- 03-02-01 Bloemendaal
- 03-05-02 Bolgerijen
- 03-05-03 Bolgerijen
- 03-07-04 Hoog-Leerbroek
- 03-07-09 Hoog-Leerbroek
- 03-08-01 Nieuw-Schaaijk
- 03-08-06 Hoog of Klein Oosterwijk
- 03-08-08 Nieuw-Schaaijk

Voor het peilgebied 03-08-06 (Hoog of Klein Oosterwijk) is het peilbesluit destijds afgekeurd omdat het gebied nog niet reglementair herpolderd was.

3.2 03-02-01 Bloemendaal

3.2.1 Gebiedsbeschrijving

Het peilgebied Bloemendaal ligt in het noordelijk gedeelte van de Vijfheerenlanden, tussen Vianen en Lexmond, en wordt in het zuidoosten begrensd door het Merwedekanaal. De bodem ter plaatse bestaat uit klei op zand (poldervaaggrond). Het grondgebruik is overwegend agrarisch. Het gebied bestaat voornamelijk uit grasland afgewisseld met een enkele boomgaard. Het peilgebied heeft een gemiddelde maaiveldhoogte van NAP +1,01 m.

3.2.2 Huidig peilbeheer

In de praktijk bedraagt het zomer- en winterpeil respectievelijk NAP +0,10 m en NAP -0,10 m. Dit resulteert in een gemiddelde drooglegging van 0,91 m in de zomer en 1,11 m in de winter.

3.2.3 Vastgestelde peilen peilbesluit 1994

De Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden heeft op 8 juni 1994 de volgende peilen vastgesteld:

zomerpeil : *NAP 0,00 m*
winterpeil: *NAP -0,20 m*

3.2.4 Reden van onthouding van goedkeuring door GS

Het vastgestelde winterpeil onderschrijdt het adviespeil van het in 1979 vastgestelde landinrichtingsplan (NAP -0,10 m) met 10 cm. De geconstateerde maaiveldaling tussen 1971 en 1992 bedraagt minder dan 5 cm. Gelet op het feit dat het praktijkpeil vermoedelijk vanaf 1996 wordt gehandhaafd, wordt geconcludeerd dat de peilonderschrijding meer bedraagt dan de maaiveldaling tussen 1979 en 1996 en dat dus sprake is van overcompensatie van de maaiveldaling.

3.2.5 Uitgangspunten bij nieuw peilvoorstel

Voor het peilgebied Bloemendaal (overwegend grasland) kan gesteld worden dat er in de zomer een gewenste slootwaterstand ten opzichte van het maaiveld van ongeveer 0,90 m vereist is voor grasland met een agrarische functie. Voorgesteld wordt het praktijkpeil over te nemen waarbij het zomerpeil met 0,05 m verlaagd wordt. De huidige gemiddelde drooglegging voldoet theoretisch, maar gezien het verschil in maaiveldhoogte in het gebied is voorgesteld het zomerpeil met 0,05 m te verlagen zodat in het gehele peilgebied een drooglegging van 0,90 m gehaald wordt.

3.2.6 Nieuw peilvoorstel

Het nummer van het peilgebied is gewijzigd in 03-02-05.

Tabel 3.1: Peilvoorstel Bloemendaal 03-02-05

| Peilgebiedsnummer | Naam | Oppervlakte | Praktijkpeil | Adviespeil landinrichting | Peilvoorstel |
|-------------------|-------------|-------------|----------------------------------|----------------------------------|----------------------------------|
| 03-02-05 | Bloemendaal | 115 ha | zp NAP +0,10 m wp NAP -0,10 m | zp NAP +0,05 m wp NAP -0,10 m | zp NAP +0,05 m wp NAP -0,10 m |

3.3 03-05-02 Bolgerijen

3.3.1 Gebiedsbeschrijving

Bolgerijen maakt in de huidige situatie deel uit van het gebied Boeicop en Bolgerijen (03-05-11) dat in het noordelijk gedeelte van de Vijfheerenlanden ligt, een paar kilometer ten zuiden van Vianen. De bodem bestaat voornamelijk uit drechtvaaggronden. Het grondgebruik is agrarisch. In het gebied zijn twee locaties aangeduid als terreinen met zeer hoge en hoge archeologische waarde.

3.3.2 Huidig peilbeheer

In de praktijk bedraagt het zomer- en winterpeil respectievelijk NAP -0,40 m en NAP -0,50 m. De gemiddelde maaiveldhoogte bedraagt NAP +0,21 m. Dit komt overeen met een drooglegging van 0,61 m in de zomer en 0,71 m in de winter.

Het winteradviespeil van het in 1979 vastgestelde landinrichtingsplan bedraagt NAP -0,50 m. De waterkwaliteit in het gebied kan worden omschreven als biologisch gezond. De concentraties stikstof en fosfaat schommelen rond het MTR-niveau.

3.3.3 Vastgestelde peilen peilbesluit 1993

De Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden heeft op 15 september 1993 de volgende peilen vastgesteld:

zomerpeil: NAP -0,40 m
winterpeil: NAP -0,60 m

3.3.4 Reden van onthouding van goedkeuring door GS

Aan het peilbesluit voor het agrarisch gebied Bolgerijen is goedkeuring onthouden, omdat de onderschrijding (0,10 m) van het adviespeil van de landinrichting (NAP -0,50 m) groter is dan de sinds de vaststelling van het landinrichtingsplan opgetreden maaiveldaling.

3.3.5 Uitgangspunten bij nieuw peilvoorstel

In het peilgebied Boeicop en Bolgerijen wordt een zomerpeil van NAP -0,40 m en een winterpeil van NAP -0,50 m gehanteerd. Voorgesteld wordt deze peilen te handhaven. Met dit peilvoorstel worden geen negatieve effecten verwacht voor de aanwezige archeologische waarden en de waterkwaliteit.

3.3.6 Nieuw peilvoorstel

Het nieuwe nummer van dit peilgebied is 03-05-11.

Tabel 3.2: Peilvoorstel Boeicop en Bolgerijen 03-05-11

| Peilgebieds- Nummer | Naam | Oppervlakte | Praktijkpeil | Adviespeil landinrichting | Peilvoorstel |
|------------------------|--------------------------|-------------|----------------------------------|----------------------------------|----------------------------------|
| 03-05-11 | Boeicop en Bolgerijen | 1013 ha | zp NAP -0,40 m wp NAP -0,50 m | zp NAP -0,40 m wp NAP -0,50 m | zp NAP -0,40 m wp NAP -0,50 m |

3.4 03-05-03 Bolgerijen

3.4.1 Gebiedsbeschrijving

Bolgerijen maakt in de huidige situatie deel uit van peilgebied Bolgerijen Noord 03-05-16 dat eveneens in het noorden van de Vijfheerenlanden ligt. Het bodemtype is drechtvaaggrond. Het gebied is in gebruik als grasland.

In het Streekplan Zuid-Holland Oost is het gebied aangewezen als *agrarisch gebied met natuur- en landschapswaarden tevens bodembeschermingsgebied* (ANL-gebied).

3.4.2 Huidig peilbeheer

In de praktijk bedraagt het zomer- en winterpeil respectievelijk NAP -0,30 m en NAP -0,40 m. De gemiddelde maaiveldhoogte bedraagt NAP +0,11 m. Dit komt overeen met een drooglegging van 0,41 m in de zomer en 0,51 m in de winter. Het adviespeil van het in 1979 vastgestelde landinrichtingsplan bedraagt NAP -0,35 m. In het peilgebied is de waterkwaliteit zeer matig. Er komen hoge fosfaatconcentraties voor en het zuurstofgehalte is over het algemeen laag.

3.4.3 Vastgestelde peilen peilbesluit 1993

De Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden heeft op 15 september 1993 de volgende peilen voorgesteld:

zomerpeil: NAP -0,35 m
winterpeil: NAP -0,45 m

3.4.4 Reden van onthouding van goedkeuring door GS

Goedkeuring aan het peilbesluit voor het beheersgebied Bolgerijen 03-05-03 is onthouden, omdat de afwijking (0,10 m) van het vastgestelde peil ten opzichte van het adviespeil van de landinrichting (NAP -0,35 m) onvoldoende exact gemotiveerd wordt.

3.4.5 Uitgangspunten bij nieuw peilvoorstel

Het adviespeil van de landinrichting in het gebied bedraagt NAP -0,35 m in de winter. Het praktijkpeil wijkt hier 0,05 m van af. In een ANL-gebied mag niet meer aangepast worden dan de maaiveldval. Gezien de maaiveldval die opgetreden is tussen de periode 1971-2001 wordt voorgesteld een winterpeil te handhaven dat gelijk is aan het praktijkpeil.

3.4.6 Nieuw peilvoorstel

Het nieuwe nummer van het peilgebied is 03-05-16.

Tabel 3.3: Peilvoorstel Bolgerijen Noord 03-05-16

| Peilgebieds- Nummer | Naam | Oppervlakte | Praktijkpeil | Adviespeil Landinrichting | Peilvoorstel |
|------------------------|------------------|-------------|----------------------------------|----------------------------------|----------------------------------|
| 03-05-16 | Bolgerijen Noord | 128 ha | zp NAP -0,30 m wp NAP -0,40 m | zp NAP -0,25 m wp NAP -0,35 m | zp NAP -0,30 m wp NAP -0,40 m |

3.5 03-07-04 Hoog-Leerbroek

3.5.1 Gebiedsbeschrijving

Het peilgebied 03-07-04 ligt geografisch gezien in de driehoek Leerbroek, Middelkoop en Leerdam in het centraal-zuidelijk gedeelte van de Vijfheerenlanden. De bodemopbouw bestaat uit klei op veen, waarbij het bodemtype gekarakteriseerd kan worden als poldervaaggrond. Het gebied is voornamelijk in gebruik als grasland. De gemiddelde maaiveldhoogte bedraagt NAP +0,04 m.

3.5.2 Huidig peilbeheer

In het Streekplan Zuid-Holland Oost is het grootste gedeelte aangewezen als veenweidegebied (agrarisch grondgebruik) afgewisseld met een gedeelte recreatie- en/of bosgebied. In de praktijk bedraagt het zomer- en winterpeil respectievelijk NAP -0,60 m en NAP -0,75 m.

3.5.3 Vastgestelde peilen peilbesluit 1994

De Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden heeft op 8 juni 1994 de volgende peilen voorgesteld:

zomerpeil: NAP -0,70 m
winterpeil: NAP -0,90 m

3.5.4 Reden van onthouding van goedkeuring door GS

Gezien de toekomstige eigendoms- en gebruikssituatie volgens de landinrichtingsplannen, de in het streekplan toegekende functie en het voorkomen van kwetsbare oudheidkundige waarden wordt goedkeuring onthouden aan de bepalingen die betrekking hebben op de toekomstige peilen en de toekomstige begrenzing nabij de voormalige kasteelplaats. Op de kasteelplaats bevinden zich oudheidkundige waarden die verloren zullen gaan, indien het slootpeil van het agrarisch gebied verlaagd wordt.

3.5.5 Uitgangspunten bij nieuw peilvoorstel

De kasteelplaats is in het kader van de landinrichting opnieuw ingericht. De peilen zijn aangepast op de aanwezige (hoge) archeologische waarden en komen overeen met de peilen in het peilgebied Recht van Ter Leede (zie paragraaf 3.6).

Voor het agrarisch peilgebied Hoog-Leerbroek wordt NAP -0,70 m in de zomer en NAP -0,80 in de winter voorgesteld. Hiermee wordt het verschil tussen zomer- en winterpeil teruggebracht tot 0,10 m.

3.5.6 Nieuw peilvoorstel

Het nummer van het peilgebied is gewijzigd in 03-07-03.

Tabel 3.4: Peilvoorstel Hoog-Leerbroek 03-07-03

| Peilgebiedsnummer | Naam | Oppervlakte | Praktijkpeil | Adviespeil landinrichting | Peilvoorstel |
|-------------------|----------------|-------------|----------------------------------|----------------------------------|----------------------------------|
| 03-07-03 | Hoog-Leerbroek | 225 ha | zp NAP -0,60 m wp NAP -0,75 m | zp NAP -0,70 m wp NAP -0,70 m | zp NAP -0,70 m wp NAP -0,80 m |

3.6 03-07-09 Hoog-Leerbroek

3.6.1 Gebiedsbeschrijving

Het peilgebied ligt geografisch gezien in de driehoek Leerbroek, Middelkoop en Leerdam in het centraal-zuidelijk gedeelte van de Vijfheerenlanden. Het wordt ook wel Recht van ter Leede genoemd. De bodemopbouw bestaat uit klei op veen, waarbij het bodemtype gekarakteriseerd kan worden als poldervaaggrond. Het gebied is bebouwd. De gemiddelde hoogteligging bedraagt NAP +0,06 m.

3.6.2 Huidig peilbeheer

In de praktijk bedraagt het zomer- en winterpeil respectievelijk NAP -0,55 m en NAP -0,60 m. Het oppervlaktewater in het gebied kenmerkt zich door hoge fosfaat- en stikstofconcentraties.

3.6.3 Voorgestelde peilen

De Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden heeft op 8 juni 1994 de volgende peilen voorgesteld:

zomerpeil: *NAP -0,55 m*
winterpeil: *NAP -0,65 m*

3.6.4 Reden van onthouding van goedkeuring door GS

Gezien de toekomstige eigendoms- en gebruikssituatie volgens de landinrichtingsplannen, de in het streekplan toegekende functie en het voorkomen van kwetsbare oudheidkundige waarden wordt goedkeuring onthouden aan de bepalingen die betrekking hebben op de toekomstige peilen en de toekomstige begrenzing nabij de voormalige kasteelplaats.

3.6.5 Uitgangspunten bij nieuw peilvoorstel

De huidige peilen voorkomen dat de funderingen van de bebouwing in dit gebied worden aangetast. De praktijkpeilen van NAP -0,55 m in de zomer en NAP -0,60 m in de winter worden gehandhaafd, gezien de toekomstige eigendoms- en gebruikssituatie volgens de landinrichtingsplannen en de in het streekplan toegekende functie. Na inrichting van de kasteelplaats en het afstemmen van het peil in dit gebied bleek dat het peil overkomt met het peil in het gebouwde gebied. Voorgesteld is om de kasteelplaats op te nemen in het gebouwde gebied. Hiermee worden de archeologische waarden zekergestellt.

3.6.6 Nieuw peilvoorstel

Het nieuwe nummer van dit peilgebied wordt 03-07-04.

Tabel 3.5: Peilvoorstel Recht van Ter Leede 03-07-04

| Peilgebieds-nummer | Naam | Oppervlakte | Praktijkpeil | Peilvoorstel |
|--------------------|---------------------|-------------|----------------------------------|----------------------------------|
| 03-07-04 | Recht van Ter Leede | 40 ha | zp NAP -0,55 m wp NAP -0,60 m | zp NAP -0,55 m wp NAP -0,60 m |